

Helena Drnovšek Zorko

PO DRUGEM TRUMP-KIM VRHU

"I and Kim Jong-un fell in love and he wrote me beautiful letters!" Donald Trump na zborovanju v Zahodni Virginiji 30. septembra lani

Koreografija drugega vrha

27. in 28. februarja se je v vietnamski prestolnici Hanoi odvijal drugi vrh med ameriškim predsednikom Donaldom Trumpom in severnokorejskim diktatorjem Kim Jong-unom, za katerega je ameriški predsednik vnaprej napovedal, da bo po uspehu vsaj enak prvemu.

marec 27, 2019

Vietnamski gostitelji so svojo vlogo vzeli resno in voditeljema ob prihodu v Hanoi pripravili dekoracijo, identično tisti iz Singapurja. Pričakali so ju množice gledalcev in rdeči tepihi. Na letališču, na poti v mesto, na samem prizorišču srečanja, v hanojskem hotelu Metropolu so lično druga ob drugi visele številne severnokorejske in ameriške zastave, rdeča peterokraka zvezda se je spogledovala z belimi peterokrakimi zvezdami na harmoničnem ozadju rdeče-belo-modrih barv obeh zastav.

Po prihodu in še pred začetkom vrha sta se tako Kim Jong-un kot Donald Trump srečala z vietnamskimi gostitelji na bilateralnih pogovorih. Severnokorejska delegacija je imela v programu po vrhu predvidenih še nekaj dodatnih ogledov, predvsem gospodarskih objektov v Vietnamu, kar je kasneje padlo v vodo.

Predsednika Nguyen Phu Trong in Donald Trump sta bila priči ob podpisu pogodbe med ameriškim podjetjem Boeing, ki ima trenutno sicer kar nekaj problemov z modelom 737 max 8, ter vietnamsko letalsko družbo za nakup 110 letal v vrednosti 15,7 milijard USD. Za posel so se dogovorili že lani, vsi detajli v pogodbi so bili dogovorjeni, vključno s ceno.

Za Trump-Kim vrh so imeli pogajalci za dejanske priprave na razpolago dober mesec dni. Na ameriški strani je pogajanja vodil Stephen Biegun, ki sicer ni imel predhodnih izkušenj s Severno Korejo. Na samih pogajanjih sta ob Trumpovi strani sedela DS Mike Pompeo ter začasni vodja kabineta Mick Mulvaney, medtem ko je Biegun nekoliko odrinjen sedel ob koncu pogajalske mize. Ob Kim Jong-unu sta bila Kim Yong-chol, podpredsedujoči severnokorejski komunistični stranki, ter zunanji minister Ri Yong-ho.

Vrh se je začel v sredo, 27. junija pozno popoldan v hotelu Metropol. Trump in Kim sta tako kot v Singapurju po prvem rokovanju sedla za čajno mizo ter pred mediji izmenjala nekaj komplimentov o odlični medsebojni kemiji, o fantastični prihodnosti, ki čaka Severno Korejo ter o pogumu predsednika Trumpa.

Za dodatno koreografijo srečanja je poskrbelo kongresno zaslišanje nekdanjega Trumpovega odvetnika Micheala Cohena in ni čuda, da so novinarji od ameriškega predsednika poskušali dobiti tudi izjave o dogajanju doma. Ob Kimovem smehljanju in zmajevanju z glavo je predsednik Trump pohvalil pokorščino in spoštovanje, ki ju severnokorejsko ljudstvo izkazuje svojemu voditelju, tudi sam bi si želel kaj podobnega.

marec 27, 2019

Kot znano, se je vrh končal predčasno, brez slovesnega kosila, katerega jedilnik je bil znan vnaprej, brez skupne izjave in brez tiskovne konference. Trump je ob svojem predčasnem odhodu s prizorišča novinarjem dejal, da ni mogel pristati na dvig vseh sankcij brez zadostnih zavez druge strani. Severnokorejski zunanji minister je nekoliko kasneje sicer dejal, da je Severna Koreja predlagala samo delni dvig sankcij, ki bi olajšale humanitarno katastrofo.

Kim Jong-un je skrajšal obisk v Vietnamu in se z vlakom odpravil direktno domov, brez postanka v Pekingu.

Rezultati drugega vrha

Težko je vedeti, kaj se je zares dogajalo za zaprtimi vrati, kakšni so bili dejanski razlogi za predčasni zaključek pogovorov, kdo je prvi vstal od mize in kaj je sploh bilo na mizi. Ob spremljanju priprav na vrh so se pojavljale predvsem tri teme, denuklearizacija Korejskega polotoka, konec vojnega stanja med DPRK in ZDA ter dvig sankcij, čemur bi sledilo gospodarsko odpiranje. Mednarodna javnost je skrbno spremljala še, ali bo ameriška stran na pogajalsko mizo prinesla tudi kršitve človekovih pravic v Severni Koreji.

Propad pogovorov v Hanoju nakazuje, da v osmih mesecih, ki so pretekli med obema vrhoma, pogajalcem ni uspelo poenotiti razumevanja definicije popolne denuklearizacije. Za Trumpa in njegovo administracijo izraz pomeni popolno unilateralno jedrsko razorožitev Severne Koreje, medtem ko je za DPRK izraz rutinski slogan za postopno multilateralno razorožitev Korejskega polotoka. Po tistem, kar je moč razbrati iz poročil in izjav po vrhu, je Kim Jong-un v zameno za dvig sankcij predlagal popolno demontažo največjega in najstarejšega severnokorejskega jedrskega kompleksa v Yongbyonu. Razumeti je bilo, da je bil Pompeo tisti, ki predsedniku ni dovolil pristati na ponudbo. Za Kim Jong-una je to očitno bilo nekoliko nepričakovano, kajti po nekaterih poročanjih naj bi kmalu zatem, ko je Trump zapustil prizorišče, severnokorejski zunanji minister prišel s Kimovo ponudbo, da ponovno sedejo za mizo, kar so Američani zavrnilo.

Ameriški svetovalec za nacionalno varnost John Bolton je kasneje v intervjuju za CNN 3. marca za razliko od predhodnih izjav Donalda Trumpa potrdil, da je Kim Jong-un dejansko predlagal delni dvig petih sankcij od skupno enajstih, česar ameriška stran ni mogla sprejeti.

marec 27, 2019

Po nekaterih navedbah naj bi bil Bolton tisti, ki je v zadnjem trenutku vstopil v pogajanja in zahteval paketni sporazum, kajti Trump je v luči dogajanj doma nujno potreboval "pravi" big deal.

Ni jasno, če so v Hanoju na mizo prišle še kakšne druge teme. Vsekakor ni prišlo do podpisa sporazuma o prenehanju vojnega stanja med DPRK in ZDA. Ameriški predsednik severnokorejskega diktatorja prav tako ni opozoril na kršenje človekovih pravic. Še več, novinarjem je zatrdil, da Kim Jong-unu verjame, da ni odgovoren za smrt Američana Otta Warmbiera ter da ni vedel, kaj se je dogajalo z njim v severnokorejskem zaporu. Predsednik Trump je verjel tudi MbS-ju v primeru Khashoggija.

Odmevi na vrh

ZDA: odmevi na vrh v ZDA so bili različni, kot so bila različna že pričakovanja. V glavnem naj bi šlo predvsem med strokovnjaki za olajšanje, da Trump v svoji ljubeznivi naklonjenosti do DPRK diktatorja ni impulzivno pristal na koncesije. Trump sam je vrh označil za uspeh, vendar dodal, da gre ob tem za kompleksen problem, ki bo za rešitev potreboval nekoliko dalj časa. Tudi John Bolton osebno vrha v Hanoju ne vidi kot neuspeh, kajti očitno severnokorejski vodja še ni bil dovolj pripravljen na big deal. Čas je na ameriški strani in če DPRK ne bo pristala na razorožitev, jo bodo doletele še ostrejšše sankcije.

Južnokorejski mediji poročajo, da je DPRK ponovno začela dela za zagon jedrskega kompleksa Dongchang-ri na severozahodni obali, ponovno so se začele aktivnosti v Yongbyonu in ni izključeno, da ne pripravljajo nove izstrelitve. Predsednik Trump bo "zelo zelo razočaran", če se to res dogaja in bo od DPRK zahteval pojasnila. Pričakuje se namreč, da bo DPRK spoštovala zagotovila, ki jih je dala predsedniku ZDA. Južnokorejski Yonhap News ob tem navaja, da ameriška administracija še vedno verjame v popolno jedrsko razorožitev Severne Koreje še pred koncem Trumpovega mandata v začetku 2021, kar se ji zdi popolnoma izvedljivo. Ob tem nihče v sedanjí ameriški administraciji ne zagovarja postopne denuklearizacije DPRK, je še opozoril neimenovani vir iz ameriške administracije: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20190308000852315?section=national/diplomacy>

marec 27, 2019

Severnokorejska tiskovna agencija KCNA je dan po vrhu komentirala, da bosta morala Trump in Kim v prihodnosti premagati očitne velike zapreke in težave, ki so jih povzročila desetletja antagonizma in konfrontacij med obema državama. Namestnica severnokorejskega zunanjega ministra Choe Son-hui je novinarjem nekaj dni po Hanoju zaupala, da je Kim Jong-un izgubil željo za nadaljnje pogovore ter da bo DPRK ponovno razmislila o smislu pogajanj o jedrski razorožitvi.

Kim Jong-un je v svojem prvem javnem nastopu po neuspelem vrhu dejal, kot poročanje KCNA povzemajo južnokorejski mediji, da za državo ni nič bolj pomembno od gospodarskega napredka. Socialistična gospodarska izgradnja mora temeljiti na ideologiji, ki ostaja najpomembnejše orožje korejske revolucije. Cilj komunistične stranke je zagotoviti vsem državljanom dovolj belega mesa, belega riža in mesne juhe, svilenih oblačil ter lepe hiše za vse (opomba: gre za ponavljanje znanih izjav Kim Il-sunga iz šestdesetih). V petek, 8. marca je uradni uvodnik KCNA prvič omenil vrh v Hanoju, ki se je končal brez sporazuma, za kar, kot je pojasnil, tako domača kot svetovna javnost krivita ZDA.

RoK reakcije: in posledice kolapsa vrha

Južna Koreja je v uradni izjavi obžalovala, da ni prišlo do dogovora, kljub temu je očitno, da je bil v Hanoju dosežen največji napredek do zdaj. Predsedniški urad je tudi informiral, da je prišlo do telefonskega pogovora med Moonom in Trumpom, v katerem mu je ameriški predsednik podrobno poročal o poteku vrha.

Kot navajajo južnokorejski mediji, je predsedniški urad tudi sporočil, da nameravajo podrobno pregledati OZN sankcije proti DPRK ter se posvetovati z ZDA o nadaljevanju aktivnosti za zблиžanje obeh Korej. V mislih imajo počasno ponovno odpiranje skupnega gospodarskega kompleksa Kaesong, prav tako želijo okrepiti kulturne in športne stike. Vendar je južnokorejski minister za obrambo hkrati v nedavnem nagovoru kadetom Air Force Academy poudaril, da mora Južna Koreja razvijati inteligentne in močne zračne sile z uporabo najprodornejše tehnologije. Le tako bodo namreč lahko zagotovili varnost mirovnega procesa na polotoku.

marec 27, 2019

Glede mirovne pogodbe, ki bi uradno končala vojno na Korejskem polotoku, je predsedniška Modra palača mnenja, da gre pri tem za kompleksno multilateralno pogodbo, do katere bi lahko prišlo šele po končanem procesu denuklearizacije Korejskega polotoka, za razliko od bilateralnega sporazuma, ki bi končal vojno stanje med ZDA in DPRK, do česar v Hanoju kljub določenim pričakovanjem ni prišlo.

Predsednik Moon je te dni na obisku v treh ASEAN državah, Bruneju, Maleziji in Kambodži, kjer namerava še vnaprej promovirati dialog med DPRK in ZDA, ki bi se po njegovem moral nadaljevati, vključno z novim srečanjem med Kimom in Trumpom. Hkrati se zdi Južna Koreja zaskrbljena glede možnih severnokorejskih priprav na ponovno izstrelitev in naj bi zato Severno Korejo pozvala k "pametnim odločitvam".

Japonske reakcije: japonski PV Shinzo Abe pohvalil Trumpovo odločnost, ker ni pristal na enostavni kompromis, kar v celoti podpira. Najbolj negativen scenarij za Japonsko bi bil dogovor med Trumpom in Kimom, kjer bi se DPRK odrekla medcelinskim balističnim raketam, ne pa tudi tistim kratkega in srednjega dosega, ki lahko dosežejo Japonsko. Japonski javnosti je Abe pojasnil, da je ameriški predsednik Severni Koreji prenesel japonska stališča glede ugrabljenih državljanov, o čemer naj bi se s Kimom pogovarjala na štiri oči, ter dodal, da je čas, da se tudi sam osebno sreča s Kim Jong-unom.

Zaključek

Propad pogovorov med Trumpom in Kimom je pokazal na omejitve osebne kemije v diplomatskih odnosih. Priprava na vrh zahteva mesece in leta resnih diplomatskih naporov za detaljno pripravo sporazuma, kjer naj bi bili navedeni vsi pomembni detajli, zato da se v čim večji meri vnaprej izogne fiasku, kot je bil ta v Hanoju.

Zdi se, da je po vrhovih v Singapurju in Hanoju pridobil predvsem Kim Jong-un, ki postaja vedno bolj legitimen sogovornik na mednarodnem prizorišču. Svoj status nespornega velikega vodje je očitno uspešno prodal tudi predsedniku Trumpu. Postavlja se vprašanje, zakaj bi Veliki vodja Kim sploh želel biti kaj drugega kot to, kar je, ko pa voditelja svobodnega sveta lahko njegovi bivši sodelavci zmerjajo z rasistom in lažnivcem in mu

marec 27, 2019

njegovi lastni novinarji ne izkazujejo primernega spoštovanja. Laže je razumeti, zakaj bi si predsednik Trump želel podobne nedotakljivosti, kot jo uživa njegov prijatelj Kim.

Ni jasno, kakšen bo naslednji Kimov korak. Glede na to, da doma uživa tako rekoč božji status, mu to nalaga določeno odgovornost, kako svoje odločitve in njihove posledice predstaviti lastnemu ljudstvu, kajti bogovi so nezmotljivi. Lačno ljudstvo mu je svojo ljubezen ponovno 99,9 procentno dokazalo na nedavnih parlamentarnih volitvah v Severni Koreji.

Največje razočaranje, če nekoliko pustimo ob strani oba protagonista, je zaradi neuspelega vrha verjetno doživela Južna Koreja. Predsednik Moon je bil tisti, ki je začel s približevanjem s Pyongyangom mesece pred singapurskim vrhom. Če bo dejansko prišlo do novih provokacij s strani Severne Koreje, se lahko neuslišana ljubezen med predsednikom Trumpom in velikim vodjem Kimom hitro spet sprevrže v medsebojna zmerjanja. Južna Koreja se zaveda, da bo ob možni obnovitvi ali celo eskalaciji sovražnosti ona tista, ki bo plačala najvišjo ceno. Poleg Severnih Korejcev, ki pa so tega že vajeni.

